

**Рецензія на проект
освітньо-професійної програми «Право»
другого (магістерського) рівня, що реалізується
в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого**

Освітньо-професійна програма «Право» другого (магістерського) рівня у галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право» буде реалізовуватися в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого. Програма відповідає стандарту вищої освіти, затвердженому наказом МОН від 17.08.2020 № 1053 «Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» для другого (магістерського) рівня вищої освіти». За своїми змістовними компонентами освітньо-професійна програма представляє собою нормативний документ, який регламентує компетентнісні, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки магістрів.

Актуальність рецензованої програми обумовлена реформуванням національної правової системи, необхідністю надання слухачам повної картини сучасного стану як теоретичної, так і прикладної проблематики усього спектру правових питань, які постають перед правниками. Завданнями програми є опанування здобувачами комплексу опрацьованих наукою і практикою положень у юридичній сфері, зокрема з приватного і публічного права. До переваг зазначеної програми, на нашу думку, належить запропонована сукупність обов'язкових освітніх компонентів, які охоплюють основні галузі правознавства, зокрема це навчальні дисципліни: «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці», «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці», «Порівняльне правознавство», «Державна влада та місцеве самоврядування: теорія та практика», «Професійна відповідальність правника». Дисципліни даного циклу відіграють найважливішу роль у формуванні професійного рівня майбутнього правника. Вони націлені на осмислення правових, соціально-філософських та деонтологічних проблем правознавства на теоретичному рівні, поповнення та систематизацію знань, виявлення ключових цінностей і смислів, вироблення навичок аналізу, узагальнення рефлексії та саморефлексії, глибоке вивчення судової та правозастосовної практики.

До переваг рецензованої програми «Право» другого (магістерського) рівня належить багатовекторність та універсальність, яка проявляється у наявності великої кількості правничих спеціалізацій, які може обрати здобувач вищої освіти, в рамках

цієї програми. Зокрема, на різних факультетах Університету студент матиме можливість вивчати проблеми організації прокуратури та кримінальної юстиції, досудового розслідування, запобігання корупції, проблеми цивільного судочинства, організацію роботи органів юстиції, адвокатури тощо. На нашу думку, це означає, що освітня програма повною мірою забезпечує свободу здобувача вищої освіти у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії, яка забезпечуватиме його особисті когнітивні потреби.

З точки зору потреб Національної асоціації адвокатів України, яка є одним із найбільших роботодавців у сфері юриспруденції в Україні, особливу значущість представляє собою майнор «Адвокатура», який буде реалізовуватися на факультеті адвокатури Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

Необхідність запровадження цього майнору не викликає сумнівів, особливо в умовах реформування і професіоналізації адвокатського фаху, для забезпечення здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги на професійній основі, підвищення вимог до глибини, рівня і обсягу знань та навичок адвокатів.

Сучасний стан попиту на юридичні послуги вимагає від представників адвокатської професії глибоких знань доктрини права, теоретичних положень, прикладних навичок, широкого спектру договірної і судової практики. Майбутні адвокати повинні мати власне, науково обґрунтоване бачення вирішення проблем, що виникають на практиці, водночас мають бути готовими до праці в умовах нестабільності нормативно-правової бази, суперечності законодавчого регулювання, відсутності чітких орієнтирів і коливань судової практики, недостатнього рівня правової культури пересічного споживача юридичних послуг.

Унікальність освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня забезпечується її спрямованістю на формування soft skills у майбутніх правників, зокрема комунікативних, організаційних навичок, а також навичок вирішення конфліктних та подолання стресових ситуацій. Схвальну оцінку викликає застосування під час реалізації освітньо-професійної програми методики змішаного навчання, що ґрунтується на ефективному поєднанні безпосередньої та опосередкованої форм взаємодії студентів і викладачів, з використанням сучасних онлайн-технологій, та реалізує якісно новий підхід до навчання. Для дистанційного навчання використовуються платформи Moodle (NEIK), Zoom, Microsoft Teams, Google Classroom, відкриті групи у соціальних мережах Facebook, Telegram, Viber тощо.

Дисципліни майнору «Адвокатура», на нашу думку, гармонічно доповнюють цикл обов'язкових освітніх компонентів, створюючи при цьому спеціалізаційну основу відповідної адвокатської професії з необхідним комплексом практичних навичок. Запропоноване поєднання цих компонентів, у взаємодії із чітким методичним забезпеченням, дозволить підготувати майбутніх фахівців до вирішення питань як вузькоспеціальної, так і проєктувальної, комунікативної, організаторської, аналітичної та процесуальної сфер діяльності не тільки у сфері адвокатської діяльності, а й юридичної професії в цілому.

Аналіз змістовного наповнення представленої освітньої програми дозволяє виділити навчальні курси, які матимуть світоглядний вплив на майбутнього адвоката, зокрема дисципліни цивільно-процесуального і кримінально-процесуального спрямування, такі як: «Практикум з адвокатури», «Адвокат у кримінальному провадженні», «Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації», «Адвокат у цивільному судочинстві», «Адвокат у судово-контрольному провадженні», «Адвокат в особливих порядках кримінального провадження». Актуальними і необхідними для майбутнього адвоката є такі освітні компоненти, як «Адвокат в адміністративному судочинстві», «Трудові спори» і «Право землекористування та земельні спори». Сукупність таких змістовних навчальних дисциплін дозволяє стверджувати, що майнор «Адвокатура» охоплює основні види спеціалізацій в адвокатській діяльності, що, в свою чергу, засвідчує його актуальність і перспективну затребуваність.

Водночас, на нашу думку, було би доцільно розробити і включити до змісту навчального процесу такий навчальний курс, як «Методика і тактика адвокатської діяльності», в змісті якого були би розкриті основні прийоми і способи ведення адвокатської практики, тактичні і методичні проблеми вибору лінії захисту або представництва інтересів клієнта адвокатом. Формування відповідних практичних навичок є вкрай необхідним для майбутніх адвокатів, на чому постійно наполягають представники Національної асоціації адвокатів України.

Також, на нашу думку, під час реалізації освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня доцільно залучати практиків для читання лекцій і проведення практичних занять, зокрема, це можуть бути як лекції на постійній основі, так і тематичні лекції запрошених експертів, суддів, адвокатів тощо. Таке поєднання теоретичної складової, яке забезпечується високим рівнем кадрового потенціалу Національного юридичного університету ім. Ярослава Мудрого, й практичної компоненти, яку спроможні надати запрошені лектори-практики, дозволить створити унікальне освітнє середовище, мотивувати студентів й підвищити якість освіти в Університеті.

Загалом, детальне вивчення проекту освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня дозволяє зробити висновок, що її зміст та наповнення відповідають Стандарту вищої освіти, затвердженому наказом МОН від 17.08.2020 № 1053. Зміст програми є збалансованим, а її наповнення обов'язковими й вибірковими освітніми компонентами забезпечить формування майбутнього юриста, здатного поповнити ряди вітчизняної адвокатури і стати успішним в професії. Освітньо-професійна програма може стати цілком конкурентоспроможною в сучасних умовах на ринку юридичних послуг.

Рецензент

**Голова
Національної асоціації адвокатів України,
Ради адвокатів України, адвокат**

Лідія ІЗОВІТОВА